

सहकारी संस्थांच्या कामकाजाचे मूल्यमापन
करुन कामकाजात सुधारणा करण्याच्या
दृष्टीने उपाययोजना सुचविण्यासाठी समिती
गठित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१५४/२२-स
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक: १९ सप्टेंबर, २०१७.

प्रस्तावना :-

राज्यात सुमारे २ लाख सहकारी संस्था कार्यरत असुन या संस्थांची सभासद संख्या सुमारे ५.५ कोटी आहे. सहकार क्षेत्रातील प्रामुख्याने विविध कार्यकारी सहकारी संस्था, जिल्हा मध्यवर्ती बँका, सहकारी साखर कारखाने, सहकारी सुत गिरण्या, यंत्रमाग सहकारी संस्था, सहकारी कृषि पणन व प्रक्रिया संस्था, मध्यवर्ती सहकारी ग्राहक संस्था, नागरी/ग्रामीण बिगर शेती सहकारी पत संस्था, सहकारी दूध उत्पादक संघ, औद्योगिक सहकारी संस्था इ. संस्थांचे राज्यातील ग्रामीण अर्थव्यवस्थेत अत्यंत महत्वाचे योगदान आहे.

राज्यातील सर्व सहकारी संस्थांचे कामकाज सहकार कायदा, नियम, संस्थेचे उपविधी, नाबार्डच्या मार्गदर्शक सूचना व शासनाच्या धोरणात्मक निर्णयास अधिन राहून करणे अपेक्षित आहे. तथापि काही संस्थांनी कायदा, नियम, उपविधीतील तरतुदी व शासनाच्या धोरणात्मक निर्णयांचे उल्लंघन करुन निर्णय घेतल्यामुळे अशा संस्था आर्थिक अडचणीत आल्याचे निदर्शनास आले आहे. या बाबत प्रमुख सहकारी संस्थांच्या वर्गाचा सखोल अभ्यास करुन या संस्थांच्या कामकाजाचे योग्यमूल्यमापन करणे व त्यामध्ये गुणात्मक सुधारणा करण्यासाठी उपाय योजना करणे आवश्यक आहे. यासाठी सविस्तर अभ्यास करुन उपाययोजना सुचविण्यासाठी समिती गठित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांच्या कामकाजाचे मूल्यमापन करुन कामकाजात सुधारणा करण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना सुचविण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती गठित करण्यात येत आहे:-

समिती - विविध कार्यकारी सहकारी संस्था.

१. श्री. सुनिल पवार, कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, पुणे, अध्यक्ष
२. श्री. धनंजय डोईफोडे, सहनिबंधक सहनिबंधक, सहकारी संस्था, कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर, सदस्य
३. श्री.निलकंठ करे, जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नाशिक, सदस्य
४. श्री. चंद्रशेखर बारी, उपनिबंधक, सहकार आयुक्तालय, पुणे, सदस्य सचिव

२. सदर समितीने सोबतच्या परिशिष्ट -अ० मध्ये नमुद केलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे आपला अहवाल ६० दिवसात शासनास सादर करावा.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०९१९१५३६२७७२०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दि. शि. देसाई)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मंत्री, सहकार यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- २) मा. राज्यमंत्री, सहकार यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ३) अपर मुख्य सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक,
- ४) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- ५) सर्व विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था,
- ६) सर्व जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था,
- ७) सर्व सहाय्यक उपनिबंधक, सहकारी संस्था,
- ८) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र -१, मुंबई,
- ९) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र -२, नागपूर,
- १०) महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र -१, मुंबई,
- ११) महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र -२, नागपूर,
- १२) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- १३) श्री. सुनिल पवार, कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ, पुणे,
- १४) श्री. धनंजय डोईफोडे, सहनिबंधक सहनिबंधक, सहकारी संस्था, कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर,
- १५) श्री.निलकंठ करे, जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नाशिक,
- १६) श्री. चंद्रशेखर बारी, उपनिबंधक, सहकार आयुक्तालय, पुणे,
- १७) वित्त विभाग, कार्यासन व्यय-२ व अर्थ-३, मंत्रालय, मुंबई,
- १८) अवर सचिव, १७-स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १९) निवड नस्ती २२-स.

परिशिष्ट -अ०

शासन निर्णय क्रमांक :- संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र. १५४/२२-स, दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१७ सोबतचे परिशिष्ट

१. संस्था स्थापन करण्याचा उद्देश, उद्देशाची पुर्तता कितपत झाली आहे.
२. संस्थांचे उद्देश साध्य करण्यात आलेल्या अडी-अडचणी व त्या सोडविण्यासाठी करावयाची उपाययोजना.
३. संस्थांना दिलेले शासकीय अर्थसहाय, त्याचा विनियोग व आतापर्यंत झालेली वसुली.
४. संस्थांनी केलेले उल्लेखनीय कामकाज.
५. सभासदांच्या आर्थिक उन्नतीत संस्थेचे योगदान.
६. संस्थामुळे झालेली रोजगार निर्मिती.
७. संस्थांच्या कामकाजात आढळून आलेल्या त्रुटी, अनियमितता व गैरव्यवहार.
८. अनियमितता व गैरव्यवहार प्रकरणी विभागाने केलेली कारवाई.
९. अवसायनात गेलेल्या संस्थांचे पुनर्जिवन करण्यासाठी उपाययोजना.
१०. संस्थांच्या कामकाजात गुणात्मक वाढ होण्यासाठी करावयाच्या उपाय योजना.
११. सहकार चळवळीच्या व्यापक हिताच्या दृष्टीने शासन स्तरावर करावयाचे धोरणात्मक निर्णय.